

dr hab. Urszula Smaza - Gralak, prof. ASP
Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
50-156 Wrocław, Plac Polski 3/4
e - mail: dziekanawiw@asp.wroc.pl

Recenzja:

rozprawy doktorskiej mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej pt. „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”, opracowanej pod kierunkiem dr hab. Sławoja Dreszera, prof. UAP na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki projektowe.

Podstawa opracowania recenzji:

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska zatytułowana: „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”. Podstawą formalną do sporządzenia recenzji jest pismo XDD/AW/39/2017 z dnia 28 lipca 2017 roku, informujące mnie, iż decyzją Rady Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu z dnia 28 czerwca 2015 roku zostałam powołana do pełnienia funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej.

Zestawienie dokumentacji:

- rozprawa doktorska zatytułowana:
„Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania” (224 strony);
- opracowanie wykładów teoretycznych dla kierunku Sztuka Projektowania Krajobrazu przedstawione w formie odrębnych zeszytów, zatytułowanych kolejno:
- **„Historia ogrodów i założeń krajobrazowych”**
- **„Ekologia i współczesne rozwiązania krajobrazowe”**(1,2)
- **„Materiały i technologie”**
- **„Szata zieleni i podstawy dendrologii”**
- **„Podstawy gleboznawstwa”**
- **„Parki iluminacji”**(dokumentacja fotograficzna instalacji świetlnych)

-materiały formalne przewodu doktorskiego, w tym: wniosek o wszczęcie przewodu, kwestionariusz osobowy, kserokopia dokumentu tożsamości, potwierdzone za zgodność z oryginałem kserokopie dokumentów o uzyskaniu tytułu zawodowego inżyniera i magistra sztuki, wykaz dorobku dydaktycznego, twórczego i naukowego a także propozycja tematu i koncepcja rozprawy doktorskiej.

Informacje o Doktorantce:

Pani mgr inż. Sylwia Podbiegłowska, ur. się 27 października 1984 roku w Zgorzelcu. Jest absolwentką Wydziału Ogrodniczego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu i tam w roku 2009 uzyskała tytuł zawodowy inżyniera. Dyplom ukończenia studiów z wynikiem bardzo dobrym i tytuł zawodowy magistra sztuki w zakresie sztuk plastycznych w specjalności pedagogika sztuki, krytyka i promocja sztuki otrzymuje 24 czerwca 2010 roku na Wydziale Edukacji Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny). Od października 2011 roku zostaje zatrudniona w charakterze wykładowcy w Katedrze Bioniki i Krajobrazu na Wydziale Architektury i Wzornictwa, gdzie pracuje do chwili obecnej.

Przebieg swojej drogi zawodowej i zestawienie dokonań Autorka ujmuje chronologicznie w formie wykazu z rozróżnieniem zakresów działalności, inny dokument zawiera podstawowe dane osobowe oraz informacje o posiadanych dodatkowo umiejętnościach.

Za najważniejsze osiągnięcie Doktorantki z lat 2011 - 2015 dedykowane dydaktyce należy uznać opracowanie wykładów teoretycznych dla kierunku Sztuka Projektowania Krajobrazu. Szerokie spectrum przedstawionych zagadnień problemowych, wydanych w formie odrębnych publikacji, dotyczy historii ogrodów i założeń krajobrazowych, ekologii i współczesnych rozwiązań krajobrazowych, materiałów i technologii, szaty zieleni i podstaw dendrologii oraz podstaw gleboznawstwa. Integralną częścią wykładów, co zostało odnotowane, było przygotowanie prezentacji multimedialnych oraz materiałów pomocniczych dla studentów w oparciu o wyselekcjonowany tematycznie dobór artykułów i zestaw pozycji książkowych. W obszarze dokonań dydaktycznych Autorka odnotowuje także dwukrotny udział w szkoleniach o tematyce związanej z projektowaniem zielonego budownictwa i zielonych dachów oraz wykłady na temat historii ogrodów i rewaloryzacji przestrzeni parkowo - pałacowych w Rogalinie, przy dworze w Koszutach czy pałacu Sanssouci w Poczdamie.

Na projektowo - twórczy dorobek Doktorantki składają się nieliczne projekty (łącznie 3 z przełomu 2010/2011 oraz 1 z roku 2014) i współdział w projektowaniu terenów zielonych dla wybranych firm, odbiorcy prywatnego lub przestrzeni miejskiej, które powstały podczas półrocznego stażu w biurze projektowym architektury krajobrazu GARTE (udział w 3 projektach zespołowych). Zdobywając swoje pierwsze doświadczenia zajmowała się opracowaniem inwentaryzacji dendrologicznej, wykonywaniem projektów koncepcyjnych i wykonawczych zagospodarowania zielonych terenów w przestrzeniach o różnym charakterze, tworzeniem wizualizacji, opracowaniem zestawień materiałowych oraz kosztorysowaniem.

Do osiągnięć naukowych mgr inż. Sylwia Podbiegłowska zalicza czynne uczestnictwo w ogólnopolskiej konferencji „Sztuka projektowania przestrzeni” w Nowym Tomyślu i wygłoszenie referatu pt. „Inny charakter podróży - parki linearne”.

W obrębie prac wykonywanych na rzecz Wydziału opracowuje tabele i matryce efektów kształcenia dla kierunku Sztuka Projektowania Krajobrazu, a w ramach projektu „Łazarz - Otwarta Strefa Kultury”, współorganizuje działania na rzecz rewitalizacji i rozwoju jednego z poznańskich osiedli.

Rozprawa doktorska

Rozprawa doktorska, w przyjętym przez Autorkę obszarze opracowania badawczego składa się z dwóch zasadniczych części, tworzących spójną merytorycznie całość:

1. Część teoretyczna - zielone szlaki.
2. Część koncepcyjna - projekt dla miasta Poznania.

Rozprawa zawiera również kompatybilne rozdziały:

3. Parki linearne w kontekście Strategii Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030.
4. Wnioski i podsumowanie.

Konstrukcja opracowania została oparta na tradycyjnym podziale na rozdziały/części, zbudowane z podrozdziałów. Klarowny tok narracji i konsekwentnie poprowadzona kompozycja problemowa wypełnia zawartość trzech części opracowania, które zamyka podsumowanie. Uzupełnienie stanowi bogata w pozycje „Bibliografia”, w której znajdujemy:

- spis 46 tytułów pozycji zwartych i publikacji tematycznych
- spis 10 aktów prawnych w tym: ustawy, dzienniki ustaw, rozporządzenia oraz strategie rozwoju miast: Poznań i Luboń
- źródła internetowe - strony www amerykańskich organizacji non – profit (3 pozycje) oraz „Spis tabel”(4), „Spis plansz”- opracowania własne (43), „Spis ilustracji” z podaniem źródeł pozyskania materiałów (97).

Tom przejrzystej rozprawy doktorskiej o charakterze teoretyczno - empirycznym, cechuje odpowiedni poziom artykułowania myśli, komunikatywny styl i właściwie dobrane słownictwo. Struktura opracowania jest poprawna i zachowuje odpowiednie proporcje treści. Sporadycznie występują błędy językowe i interpunkcyjne. Rozprawa została redakcyjnie uformowana w kolumnowym szyku edytorskim i liczy 224 strony, na których zamieszczone zostały pozatekstowe, adekwatne do treści sposoby przekazu informacji w formie fotografii, rysunków, map, tabel i schematów o poprawnym wizualnie, graficzno - typograficznym wyczuciu.

Ocena problemu badawczego, wyboru tematu i doboru metod badawczych

Praca stanowi próbę kompleksowej analizy uwarunkowań przestrzennych, ekologicznych, ekonomicznych oraz społecznych określających możliwości kreowania zielonych struktur w danej lokalizacji przestrzennej.

Koncepcja i temat rozprawy zostały oparte na idei tworzenia parków linearnych w obszarach miejskich w kategoriach „stosunkowo nowej odmiany terenów zieleni”, aranżowanych na obszarach wcześniej wykorzystanych, np. nieczynnych linii kolejowych, dróg, autostrad, niezagospodarowanych pasów zieleni, nieużytków, cieków wodnych i koryt rzek. Temat pracy wraz z jego aktualnością, wpisuje się na listę problemów globalnych, szczególnie w dobie eksplozji urbanizacji i postępującej agresywnie komercjalizacji z jednej strony, z drugiej dążenia do przywrócenia równowagi zdegradowanemu środowisku, które zauważalnie zaczęło zagrażać ludzkiej egzystencji. Zielone szlaki/parki linearne, ze względu na swój wydłużony kształt i stosunkowo niewielką szerokość mogą zostać zagospodarowane jako „przyjazne naturze i człowiekowi arterie parkowo - komunikacyjne”, w tym m.in.: szlaki piesze, rowerowe, biegowe czy konne i stanowić alternatywę dla szlaków samochodowych.

Rozważaniom przyświecały dwa cele: teoretyczny i praktyczny. Pierwszy z wymienionych, dotyczył rozwiązania problemu badawczego z uwzględnieniem uwarunkowań i wymogów powstawania, specyfiki zagospodarowania i korzyści płynących z tworzenia parków linearnych.

Drugi - praktyczny zakładał opracowanie projektu dla miasta Poznania w oparciu o wyniki badań. Zastosowane w pracy metody badawcze były oparte na analizie literaturowej z zakresu, m. in.: architektury krajobrazu, ochrony krajobrazu kulturowego, kształtowania terenów zielonych, ekologii, planowania i urbanistyki, dokonano przeglądu aktów prawnych i wewnętrznych dokumentów jednostek administracyjnych, zapoznano się także z działalnością międzynarodowych organizacji non – profit o analogicznym profilu. Wydaje się, że najistotniejszą metodą badawczą była w tym przypadku metoda indukcyjna, która pozwoliła na wyciągnięcie wniosków ogólnych sformułowanych na podstawie wniosków szczegółowych wypływających ze zdobytej wiedzy oraz eksplorowania miejskich przestrzeni w zakresie obejmującym zagospodarowanie terenu na Parki linearne (2.4 – 2.8 oraz 2.10), Deptak (2.9) i Zielone szlaki (2.11, 2.12).

Część teoretyczna - zielone szlaki

W części I (str. 9-37), dokonano analizy literaturowej, krajowej i zagranicznej w zakresie zdefiniowania pojęć i ich rozwinięcia.

Część I - teoretyczna, na którą składają się zagadnienia wprowadzające w omawianą problematykę została zredagowana w kontekście aktualnego stanu wiedzy w obszarze prowadzonych badań i podzielona na podrozdziały, zatytułowane kolejno: „Wstęp”, „Definicja”, „Typologia”, „Ewolucja greenways”, „Korytarze ekologiczne”, „Zalety greenways”, „Argumenty przeciw greenways”, „Planowanie greenways”, „Zasady tworzenia bezpiecznych przestrzeni publicznych”, „Wytyczne do planowania zielonych szlaków”.

W tej części Autorka wyjaśnia terminologię, typologię „greenways”, wskazuje na ich ewolucyjny rozwój na przestrzeni wieków i rozróżniając okresy historyczne, opisuje następujące po sobie generacje, miejsca i rodzaje zielonych szlaków sprzed roku 1700 do współczesności. W oparciu o literaturę tematu redaguje definicję pojęcia „greenways”, na podstawie której wyodrębnia kluczowe idee.

Zgodnie ze scenariuszem zawartym w spisie treści, w dalszej części opracowania zawarta została skondensowana i usystematyzowana wiedza, która jest opisowym rozwinięciem sformułowanej przez Autorkę, definicji „greenways”:

„Greenways to sieć liniowych elementów terenu, które są planowane, projektowane i utrzymywane dla wielu celów, włączając ekologiczne, rekreacyjne, kulturowe, estetyczne oraz inne, kompatybilne z koncepcją zrównoważonego gospodarowania terenem”.

Autorka podkreślając zalety „greenways”, nie pomija współczesnych strategii planistycznych i wyróżnia te elementy w projektowaniu krajobrazu, które decydują o kompozycji terenów zielonych i ich relacjach przestrzennych w kontekście dynamicznych przeobrażeń cywilizacyjnych i wpływie rozprzestrzeniających się aglomeracji miejskich na środowisko naturalne.

Do zalet zielonych szlaków zalicza: rozwiązania komunikacyjne jako wariant klasycznych arterii i połączeń; rekreację widzianą w kategoriach nowych form aktywności; ochronę

środowiska w rozumieniu wzmocnienia ludzkiego doświadczania natury i dostrzegania walorów estetycznych; ochronę zasobów - przestrzeni dostrzeganej jako adaptację obszarów nieużytkowanych; wykorzystanie, ochronę i poszanowanie dziedzictwa kulturowego widzianych w relacji kontekstu miejsca do wartości materialnych i niematerialnych; edukację, pełniącą stymulującą rolę w kształtowaniu świadomości kulturowej i ekologicznej mieszkańców; przeciwdziałanie fragmentacji krajobrazu jako ważnego elementu łączności, który wzmacnia szanse przetrwania gatunków; poprawę czytelności wizualnej krajobrazu, co ma wpływ na doświadczanie i rozumienie sieci życia oraz cenę, która stanowi przeciwwagę dla urbanizacji. W opozycji do zalet przedstawia nieliczne argumenty przeciw „greenways”. Krytyczne głosy oponentów ujmuje jako zagrożenia, które dotyczą rozprzestrzeniania się chorób i szkodników, utratę charakteru krajobrazu oraz nadal nieuporządkowany brak danych własnościowych. Kontynuując rozważania przystępuje do omówienia uwarunkowań towarzyszących planowaniu i rozwojowi „greenways” w kilku kontekstach:

środowiskowym, ekonomicznym i społecznym, określa zasady tworzenia bezpiecznych przestrzeni publicznych i podaje wytyczne do planowania zielonych szlaków, do których zalicza: udział społeczeństwa i użytkowników, ustalanie priorytetów, dostęp, projektowanie i zarządzanie, oświetlenie, znaki i mapy, utrzymanie zieleni, opcje dróg i poruszania się, patrole i lokalizację punktów aktywizujących.

2. Część koncepcyjna - projekt dla miasta Poznania

W części II - koncepcyjnej (str. 43 - 198), na podstawie map, studium zagospodarowania przestrzennego oraz własnych obserwacji przedstawiono propozycję stworzenia sieci „greenways”, skoncentrowanej na wielofunkcyjnym wykorzystaniu potencjału terenów marniejących i zapomnianych, stanowiących zdaniem Autorki, zrównoważone a jednocześnie alternatywne rozwiązanie dla aglomeracji poznańskiej oraz sąsiadujących gmin. *„Z uwagi na ograniczony areal przestrzeni dostępnych w obrębie miasta, oferowana sieć „greenways” może stać się elementem osnowy ekologicznej miasta, uzupełniać pierścieniowo - klinowy układ zieleni i funkcjonować jako rozległy system publicznych terenów rekreacyjnych”*, czytamy w treści.

Projekt dla miasta Poznania w swojej warstwie merytorycznej dotyczy rozwiązań planistyczno - urbanistyczno - inwestycyjnych dla siedmiu parków linearnych, deptaku oraz dwóch zielonych szlaków. Są to w kolejności: Park linearny Strumień Junikowski, Park linearny Morasko - Strzeszyn, Park linearny Nadwarciański, Park linearny Wolne Tory, Park linearny Chartowo - Rataje, Park linearny Pestka, Deptak Półwiejska, Park linearny Wilda, Zielony szlak Malta - Cybina - Olszak - Szczepankowo, Zielony szlak Bogdanka.

Zgodnie z ustalonym harmonogramem mgr inż. Sylwia Podbiegłowska systematyzuje, grupuje i porządkuje informacje tworząc typologię parków linearnych dedykowanych miastu Poznań wg kryteriów, które podaje. Są to: stan zagospodarowania, lokalizacja, długość, stan walorów krajobrazowych, charakter, funkcja, liczba torów, temat przewodni, połączenia, rodzaje nawierzchni, funkcje dodatkowe i możliwości kontynuacji.

Niektóre z propozycji ilustruje, wyróżniając w nieobojętny graficznie sposób, podział zielonych szlaków wg: stanu istniejącego, lokalizacji, charakteru zagospodarowania, stanu walorów krajobrazowych, tematu przewodniego i liczby torów szlaku.

Tę część rozprawy doktorskiej, o dominującej objętościowo zawartości, która została nazwana - koncepcyjną, Autorka traktuje w następujących kategoriach: „*W projekcie przedstawiono zasięg i granice opracowania poszczególnych parków linearnych oraz krótką charakterystykę ich poszczególnych etapów wraz z propozycjami zagospodarowania. Każde opracowanie składa się z fragmentów opisowych i graficznych, a także podzielone jest na część inwentaryzacyjną oraz koncepcyjną.[...] Część koncepcyjna zawiera propozycje przebiegu głównych tras parkowych oraz sugerowane funkcje szlaków i obszarów w granicach opracowania*”. Zgodnie z przytoczoną deklaracją, na stronach od 6 do 198 znajdują się opisy i plansze przedstawiające koncepcje zagospodarowania przestrzennego wg przyjętych założeń:

- na tle struktury urbanistycznej
- na tle podziałów administracyjnych
- na tle terenów zieleni
- w kontekście ważnych miejsc w sąsiedztwie
- na tle systemu komunikacji.

Konsekwentnie zrealizowany schemat postępowania w zakresie prowadzonych badań znajduje swoje uzasadnienie w sposobie zaprezentowania koncepcji rozwiązań parków linearnych w obrębie aglomeracji poznańskiej, charakterystycznym dla projektowania rozległych przestrzeni krajobrazowych i nie budzi żadnych wątpliwości.

Uwagi ogólne

Temat rozprawy uważam za nader aktualny i ciekawy a jego wybór zasadny. Praca posiada walory z poznawczego i pragmatycznego punktu widzenia. Aspekt poznawczy jest wyraźnie wyczuwalny w sposobie ustalania i prowadzenia badań oraz w osobistym wkładzie mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej, co należy szczególnie docenić, w obszar wiedzy związanej ze Sztuką Projektowania Krajobrazu. Potwierdzają to również autorskie wykłady dla wymienionego kierunku studiów, które zostały opublikowane w formie odrębnych zeszytów i opatrzone tytułami: „Historia ogrodów i założeń krajobrazowych”, „Ekologia i współczesne rozwiązania krajobrazowe”(1,2), „Materiały i technologie”, „Szata zieleni i podstawy dendrologii”, „Podstawy gleboznawstwa” i załączone do dokumentacji przewodowej. O znaczeniu pragmatycznym świadczą wnioski płynące z przeprowadzonych przez Autorkę badań, ujęte w formie opisowej w podsumowaniu a także przemyślenia w kontekście strategii rozwoju miasta Poznania dedykowane władarzom, które zobowiązywałyby jednostki administracyjne do racjonalnego i funkcjonalnego wykorzystania tych przestrzeni, które w perspektywie do roku 2030 mogłyby przynieść wymierne korzyści miastu. Rozprawę doktorską zatytułowaną „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”, odczytuję jako wartościowe merytorycznie i formalnie opracowanie z zakresu kształtowania życiowej przestrzeni człowieka w sposób przynależny sztuce projektowania krajobrazu lub architektury krajobrazu, co nie jest, w moim rozumieniu tożsame z projektowaniem **w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki projektowe.**

Tytułem uzupełnienia dodam, że w treści rozprawy zostały zamieszczone notatki w formie odrębnych szkiców (rys. 29, 30, 31, 32/str. 63, 64, 65; rys. 33-39/str.75; rys. 40-43/str.77; rys. 46/str.103; rys. 48/str.109; rys. 49/str.114; rys. 54/str.133; rys.55/str.139; rys.58,59/str.149; rys.60/str.155; rys.61/str.165; rys.65, 66, 67, 68, 69/str.187, 188, 189), podpisane: *opracowanie*

własne, lecz na ich podstawie trudno wyobrazić sobie konkretną sytuację przestrzenną, proporcje, kształty, barwy, kompozycję, relacje, itd. Moim zdaniem, załączone szkice koncepcyjne oraz opisowo przedstawione wyniki badań, powinny stanowić punkt wyjścia dla działań artystyczno - projektowych, które są stymulowane emocjami, nasycone pierwiastkiem twórczym i emanują kodem osobowościowym projektanta.

W załączonej dokumentacji znajduje się także fotograficzna rejestracja instalacji świetlnych pt.: „Parki iluminacji”, które w założeniach są szkicami do tworzenia scenografii parków za pomocą światła. W tych propozycjach Autorka opisuje przestrzeń językiem plastycznej narracji i budując nastrój, kreuje zjawiskowe kompozycje malarsko - fotograficzne. Ale nie tylko - tajemnica światła sprawia, że rzeczy istnieją, co trafnie ujmuję, w wypełnionym spostrzeżeniami, opisie instalacji. Poza wymienionymi przykładami, do dokumentacji nie załączono innych dokonań projektowych/artystycznych, takich, które pozwoliłyby lepiej poznać sylwetkę mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej.

W oparciu o *Rozporządzenie MNiSZW z 26.09.2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora / D. U. z 2016 r. poz. 1586 / wnoszę o uzupełnienie rozprawy doktorskiej w takim zakresie, który umożliwi sformułowanie konkluzji recenzji i pozwoli stwierdzić, że praca doktorska mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej w pełni odpowiada wymaganiom Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki.

dr hab. Urszula Smaza - Gralak, prof. ASP

Wrocław 05.12.2017r.

W załączeniu:

- wyjaśnienie promotora w przewodzie doktorskim
- ***Rozporządzenie MNiSZW z 26.09.2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora / D. U. z 2016 r. poz. 1586 / - punkty dot. czynności w przewodzie doktorskim.**

W kilku zdaniach chciałbym wprowadzić Państwa w zagadnienie z jakim zetknęliście się Państwo w przedstawionej Wam rozprawie doktorskiej.

Rozpocznę od fragmentu tekstu zaczerpniętego ze strony www.uap.edu.pl:

"W oparciu o ponad 40 lat doświadczeń dydaktycznych i projektowych Bioniki, w Katedrze Bioniki i Krajobrazu powstała Pracownia Projektowania Wnętrz Krajobrazowych a następnie specjalność: Sztuka Projektowania Krajobrazu a od roku 2014 unikatowy kierunek studiów Design Krajobrazu. Powołanie kierunku jest odpowiedzią na rosnące potrzeby społeczne, gospodarcze i ekonomiczne związane z projektowaniem krajobrazu kulturowego. Spełnienie rodzących się postulatów dotyczących kreowanie miejsc i przestrzeni wyróżnionych wymaga szerokich kompetencji wywiedzionych z różnych dyscyplin sztuki i nauki.

Celem dydaktycznym kierunku Design Krajobrazu jest kształcenie wysokiej klasy projektantów posiadających umiejętności z zakresów: design'u, tektoniki przestrzeni, formy architektonicznej, komunikacji wizualnej oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych."

(cały tekst dostępny pod adresem <http://uap.edu.pl/uczelnia/wydzialy/wydzial-architektury-i-wzornictwa/katedra-bioniki-i-krajobrazu/>)

Projekt jakim zajęła się Pani Sylwia Mucha jest głosem w dyskusji dotyczącej przestrzeni polskich miast. Jej indywidualne predyspozycje oraz szeroka wiedza wynikająca z intensywnych studiów podyplomowych pozwoliły na podjęcie dyskusji w odniesieniu do dużych przestrzeni krajobrazowych. Niech nie myli Państwa skala przedsięwzięcia.

Prezentowana rozprawa doktorska jest szczegółowym projektem-propozycją wprowadzenia rozwiązań charakterystycznych dla idei parków linearnych w obszary aglomeracji Poznańskiej, a forma przekazu jest właściwa i powszechnie przyjęta dla działań projektowych w tak dużych przestrzeniach.

Praca Pani Sylwii Muchy stanowi jej osobisty wkład w rozwój prowadzonego na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu unikatowego kierunku studiów *Design Krajobrazu*.

Tym samym przedstawiona Państwu rozprawa doktorska jest kolejnym krokiem w budowaniu na polskich uczelniach artystycznych nowego zakresu aktywności twórczej związanej projektowaniem kulturowych przestrzeni krajobrazowych.

Z poważaniem

Kierownik Katedry Bioniki i Krajobrazu

dr hab. Sławoj Dreszer prof. nadzw. UAP

Promotor w przewodzie doktorskim Pani Sylwii Muchy

Podstawy prawne

***Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z 14.03.2003 r. / D. U. z 2016 r. poz. 882 i 1311 /**

*Rozporządzenie MNiSZW z 26.09.2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora / D. U. z 2016 r. poz. 1586 /

Praca doktorska przygotowywana jest pod opieką promotora (promotorów), powinna stanowić oryginalne dokonanie artystyczne/projektowe oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie artystycznej a także umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej/projektowej.

Dzieło artystyczne/projektowe, jako praca doktorska powinno zostać uzupełnione opisem tej pracy wskazującym zagadnienie artystyczne/projektowe, które zostało w niej przedstawione.

Praca doktorska w sztukach plastycznych - w formie dokumentacji zdjęciowej i cyfrowej dzieła artystycznego/projektowego oraz tekstowej i cyfrowej jego opisu (PDF).

dr hab. Urszula Smaza - Gralak, prof. uczelni
Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
50-156 Wrocław, Plac Polski 3/4
e - mail: dziekanawiw@asp.wroc.pl

Ponowna ocena uzupełnionej rozprawy doktorskiej i dorobku artystycznego:

mgr inż. Sylwii Muchy (z d. Podbiegłowskiej) pt. „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”, uzupełnionej o suplement zatytułowany: „Projekt koncepcyjny komunikacji wizualnej dla sieci parków linearnych miasta Poznania”, opracowanej pod kierunkiem dr hab. Sławoja Dreszera, prof. UAP na Wydziale Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu w obszarze wiedzy: sztuka, w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk projektowych.

Podstawa ponownej oceny uzupełnionej rozprawy doktorskiej:

W piśmie z dnia 15.11.2017 roku skierowanym do Dziekana Wydziału Architektury i Wzornictwa dr hab. Dariusza Kuźmy, prof. UAP zwróciłam się z prośbą o uzupełnienie prezentacji dzieła artystycznego/projektowego przez panią mgr inż. Sylwię Podbiegłowską w takim zakresie, który umożliwi sformułowanie konkluzji recenzji w przewodzie w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuk projektowych.

W dniu 17.09.2018 roku otrzymałam pismo XDD/AiW/37/2018, w którym Dziekan Wydziału Architektury i Wzornictwa dr hab. Dariusz Kuźma, prof. UAP zwraca się o ponowną ocenę uzupełnionej rozprawy doktorskiej i dorobku artystycznego mgr inż. Sylwii Muchy (z d. Podbiegłowskiej) w oparciu o dostarczony suplement.

Tytułem wyjaśnienia dodam, że rozprawa doktorska/dzieło, zatytułowana „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”, wymagała, w mojej ocenie, uzupełnienia o zwizualizowane propozycje rozwiązań artystycznych/projektowych dla wybranej sytuacji przestrzennej. Dodatkowym argumentem, który skłonił mnie do wystąpienia z pismem o uzupełnienie materiałów przewodowych była skąpa dokumentacja dorobku projektowego/artystycznego lub raczej jej brak oraz brak zapisu tych dokonań i ich fotograficznej rejestracji podczas publicznej prezentacji, brak opinii przełożonego o osiągnięciach artystycznych/projektowych i pracy dydaktycznej Kandydatki a także odnotowana w dokumentacji formalnej, lecz dosyć uboga aktywność organizacyjna i działalność popularyzatorska w zakresie sztuki.

W recenzji datowanej na dzień 5.12.2017r., w uwagach ogólnych zawarłam swoje sugestie odnośnie uzupełnienia prezentacji dzieła artystycznego/projektowego, co wyraziłam w słowach:

„...w treści rozprawy zostały zamieszczone notatki w formie odręcznych szkiców (rys. 29, 30, 31, 32/str. 63, 64, 65; rys. 33-39/str.75; rys. 40-43/str.77; rys. 46/str.103; rys. 48/str.109; rys. 49/str.114;

rys. 54/str.133; rys.55/str.139; rys.58,59/str.149; rys.60/str.155; rys.61/str.165; rys.65, 66, 67, 68, 69/str.187, 188, 189), podpisane: opracowanie własne, lecz na ich podstawie trudno wyobrazić sobie konkretną sytuację przestrzenną, proporcje, kształty, barwy, kompozycję, relacje, itd. Moim zdaniem, załączone szkice koncepcyjne oraz opisowo przedstawione wyniki badań, powinny stanowić punkt wyjścia dla działań artystyczno - projektowych, które są stymulowane emocjami, nasycone pierwiastkiem twórczym i emanują kodem osobowościowym projektanta”, i dalej:

„Poza wymienionymi przykładami (w załączonej dokumentacji znajduje się fotograficzna rejestracja instalacji świetlnych pt.: „Parki iluminacji”), do dokumentacji nie załączono innych dokonań projektowych/artystycznych, takich, które pozwoliłyby lepiej poznać sylwetkę mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej”.

Wraz z pismem przewodnim otrzymałam suplement do rozprawy doktorskiej pt.: „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”, zatytułowany: „Projekt koncepcyjny komunikacji wizualnej dla sieci parków linearnych miasta Poznania”.

Suplement zatytułowany „Projekt koncepcyjny komunikacji wizualnej dla sieci parków linearnych miasta Poznania”, został opracowany jako uzupełnienie dysertacji, lecz w kategoriach substytutu. W tym miejscu należy sprostować, że projektowanie komunikacji wizualnej nie było przedmiotem badań prowadzonych w ramach pracy doktorskiej. Nie sugerowano również rozszerzenia rozprawy o zagadnienia z zakresu komunikacji wizualnej. W mojej ocenie problematyka komunikacji wizualnej odnosząca się do wskazanych w rozprawie parków linearnych w przestrzeni zurbanizowanej mogłaby być tematem odrębnej rozprawy doktorskiej w w/w zakresie.

W załączonym jako uzupełnienie rozprawy doktorskiej suplemencie, zatytułowanym: „Projekt koncepcyjny komunikacji wizualnej dla sieci parków linearnych miasta Poznania”, nie odnajduję sugerowanych rozwiązań projektowo - artystycznych odzwierciedlających idee zawarte w części teoretycznej rozprawy doktorskiej. Nie otrzymałam również wymaganej proceduralnie dokumentacji dorobku artystycznego/projektowego.

Reasumując przytaczam cytaty z recenzji zawarty w akapicie Uwagi ogólne

„Temat rozprawy uważam za nader aktualny i ciekawy a jego wybór zasadny. Praca posiada walory z poznawczego i pragmatycznego punktu widzenia. Aspekt poznawczy jest wyraźnie wyczuwalny w sposobie ustalania i prowadzenia badań oraz w osobistym wkładzie mgr inż. Sylwii Podbiegłowskiej, co należy szczególnie docenić, w obszar wiedzy związanej ze Sztuką Projektowania Krajobrazu. Potwierdzają to również autorskie wykłady dla wymienionego kierunku studiów, które zostały opublikowane w formie odrębnych zeszytów i opatrzone tytułami: „Historia ogrodów i założeń krajobrazowych”, „Ekologia i współczesne rozwiązania krajobrazowe”(1,2), „Materiały i technologie”, „Szata zieleni i podstawy dendrologii”, „Podstawy gleboznawstwa” i załączone do dokumentacji przewodowej. O znaczeniu pragmatycznym świadczą wnioski płynące z przeprowadzonych przez Autorkę badań, ujęte w formie opisowej w podsumowaniu a także przemyślenia w kontekście strategii rozwoju miasta Poznania dedykowane władzom, które zobowiązywałyby jednostki administracyjne do racjonalnego i funkcjonalnego wykorzystania tych przestrzeni, które w perspektywie do roku 2030 mogłyby przynieść wymierne korzyści miastu”.

Konkluzja recenzji

„Rozprawę doktorską zatytułowaną „Parki linearne w przestrzeni zurbanizowanej - uwarunkowania i możliwości rozwoju. Projekt dla miasta Poznania”, odczytuję jako wartościowe merytorycznie i formalnie opracowanie z zakresu kształtowania życiowej przestrzeni człowieka w sposób przynależny sztuce projektowania krajobrazu lub architektury krajobrazu, co nie jest, w moim rozumieniu tożsame z projektowaniem w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk projektowych”.

Praca doktorska powinna stanowić oryginalne dokonanie artystyczne/projektowe poparte udokumentowanym dorobkiem i twórczą aktywnością w obszarze sztuki.

Na podstawie przedłożonych do recenzji materiałów oraz uzupełnienia w formie suplementu, przy wątpliwościach, szczególnie co do wartości i ilości przedstawionego dorobku twórczego Kandydatki w odniesieniu do dziedziny i dyscypliny stwierdzam, że nie mogę uznać, iż przedstawiona dokumentacja odpowiada warunkom określonym w art. 26 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14.03.2003 i nie pozwala mi na przychylenie się do poparcia wniosku Wysokiej Rady Wydziału Architektury i Wzornictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, o nadaniu pani mgr inż. Sylwii Mucha z d. Podbiegłowskiej stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuk projektowych.

Wrocław 10.10.2018r.

dr hab. Urszula Smaza - Gralak, prof. uczelni